

MILTÄ NÄYTTÄVÄT OSALLISUUS JA KANSALAISVAIKUTTAMINEN 2020-LUVULLA?

27.1.2021

Jukka Vahti

johtava asiantuntija, Sitra

jukka.vahti@sitra.fi

Twitter: @jukkavahti

SITRA

Esityksen sisältö

1

Muutoksen iso, keskikokoinen ja pieni kuva

2

Millaisia vaikuttajia suomalaiset ovat?

3

Miten osallisuutta voi edistää kokeilemalla?

MIKÄ SITRA?

5 tärkeää

1. Eduskunnan lahja 50-vuotiaalle Suomelle. Edelleen suoraan eduskunnan alainen.
2. Riippumaton tulevaisuustalo: ennakoija, herättelijä, visionääri, kehittäjä, kokeilija, rahoittaja, yhteistyökumppani, kouluttaja ja verkottaja.
3. Tehtävänä huomisen menestyvä Suomi, visiona reilu, kestävä ja innostava tulevaisuus.
4. Toiminta rahoitetaan peruspääoman ja sijoitusten tuotoilla.
5. Visiota toteuttamassa kolme teemaa ja satoja hankkeita.

+ se tärkein

Tulevaisuustyö on yhteistyötä.

TRENDIT

**Moninapaisesta
monisolmuiseen maailmaan**

Vahvojen johtajien ihannointi

Populismin nousu

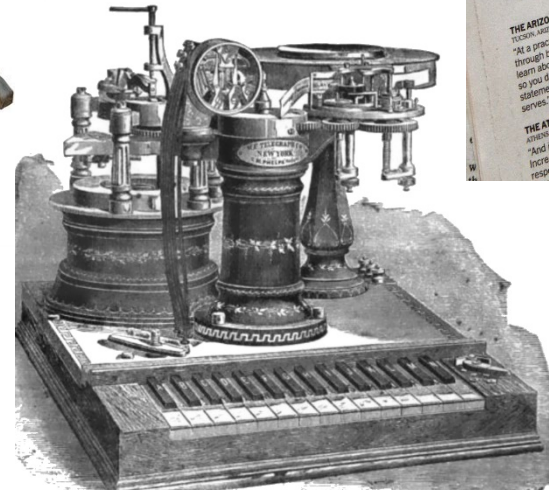
Uusien liikkeiden nousu

Hämmennys on valtaa

1. Muutoksen iso, keskikokoinen ja pieni kuva

Viestinnän teknologiset murrokset ovat aina muuttaneet myös valtarakenteita

2010

2020

Id know, that we are living today in a new era. Whoever was hee
ast now be alert. Whoever was sleeping must now awaken.
hocked and amazed must comprehend. The Muslims today have a
ce, and possess heavy boats. They have a statement that will caus
and understand the meaning of terrorism, and boots that will tra
ionalism, destroy the idol of democracy and uncover its falsenes
listen, O ummah of Islam. Listen and comprehend.
ise. For the time has come for you to free yourself from the shackl
stand in the face of tyranny, against the treacherous rulers, the ager
the crusaders and atheists, and the guards of the jews

1:58 PM - 11 Jan 2015

2030?

**Virallinen/
Edustuksellinen**

**Lyhytkestoinen/
pistemäinen**

**Pitkäkestoinen/
suunnitelmallinen**

**Epävirallinen/
Ruohonjuuritaso**

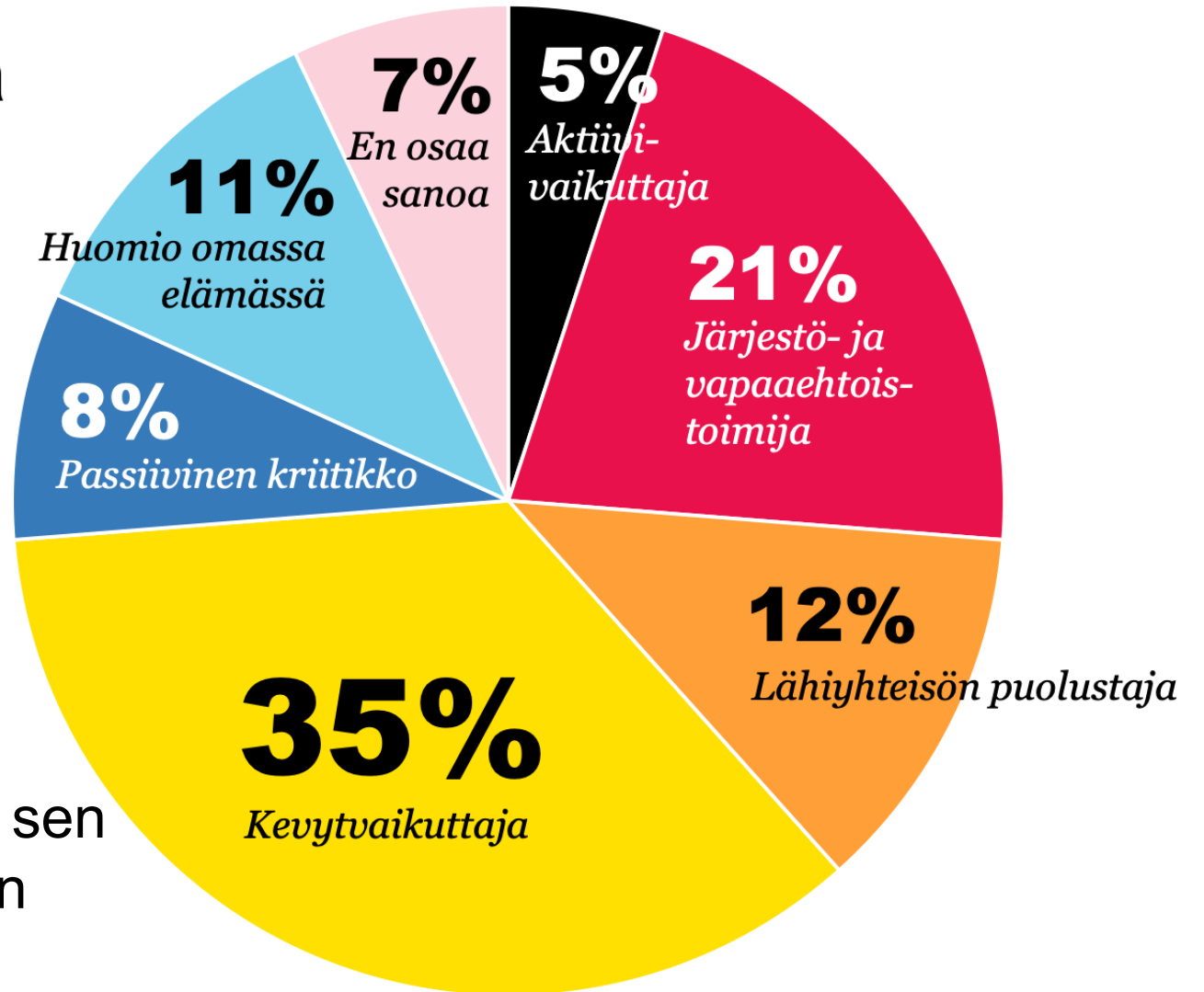
2. Millaisia vaikuttajia suomalaiset ovat?

Mikä seuraavista vaihtoehtoista kuvaa sinua parhaiten yhteiskunnallisena vaikuttajana?

Kevytvaikuttaja:

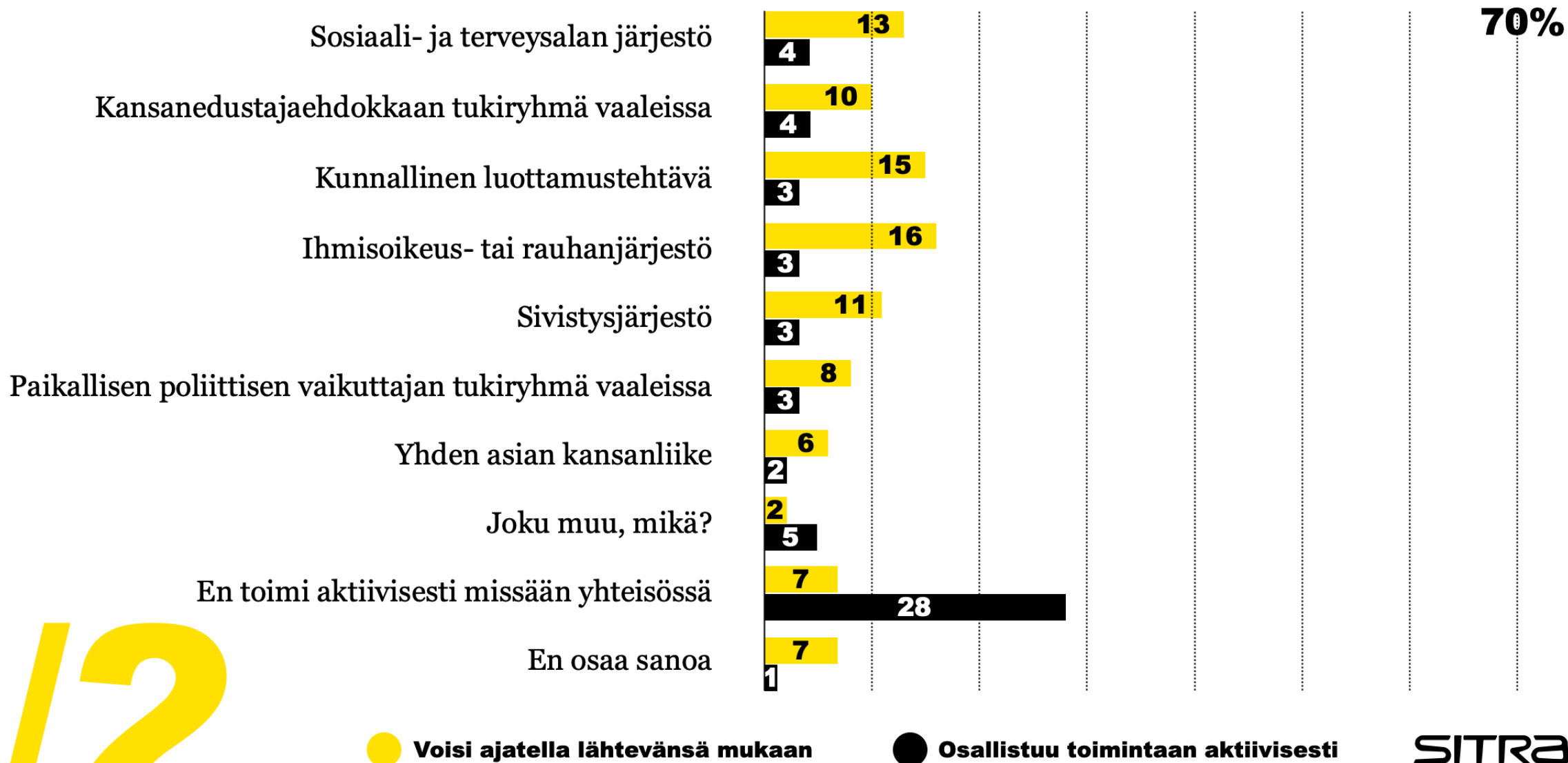
”Vaikutan ja otan kantaa kansalaisena, jos voin tehdä sen helposti kotoa käsin tai omien arkisten valintojen kautta.”

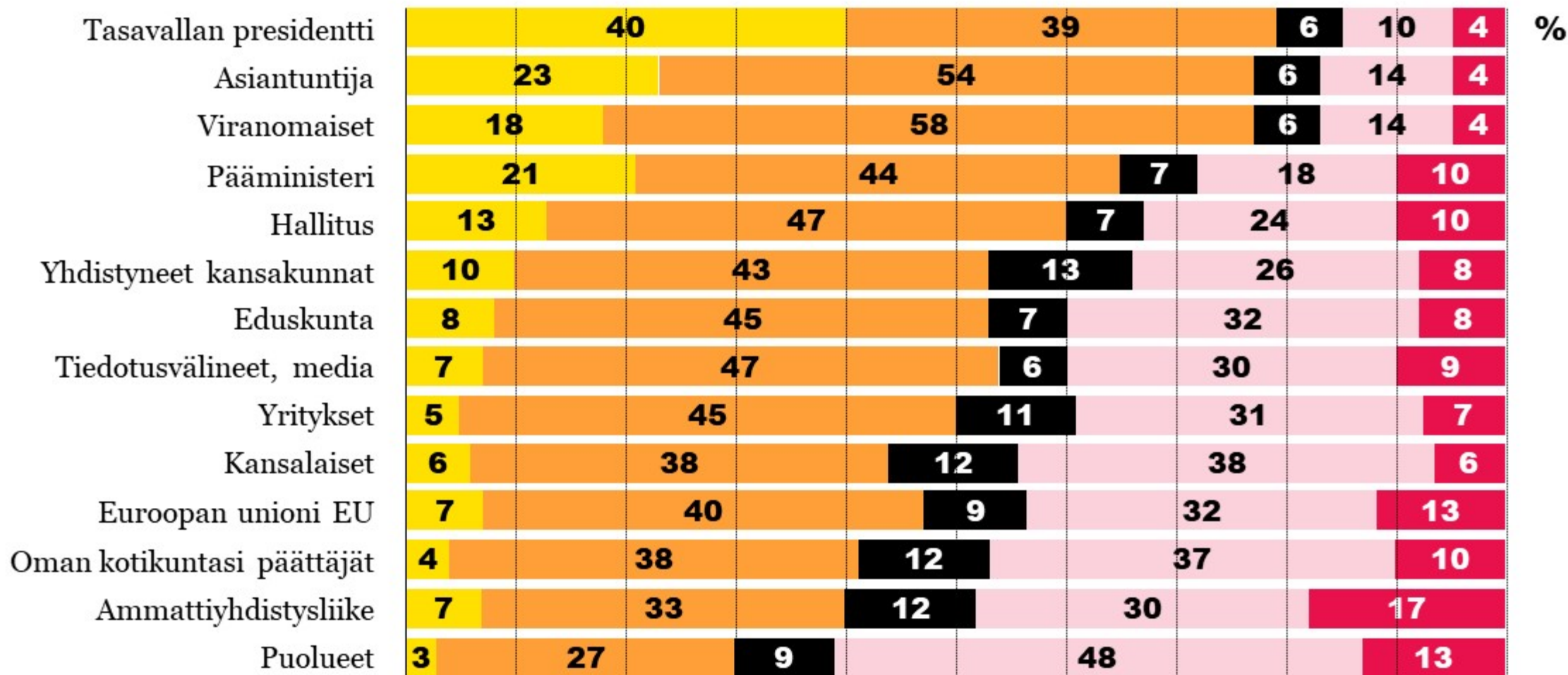
Minkä yhteisöjen toimintaan voisit osallistua?

Minkä yhteisöjen toimintaan voisit osallistua?

Missä määrin luotat seuraaviin tahoihin yleensä?

● Erittäin paljon

● Melko paljon

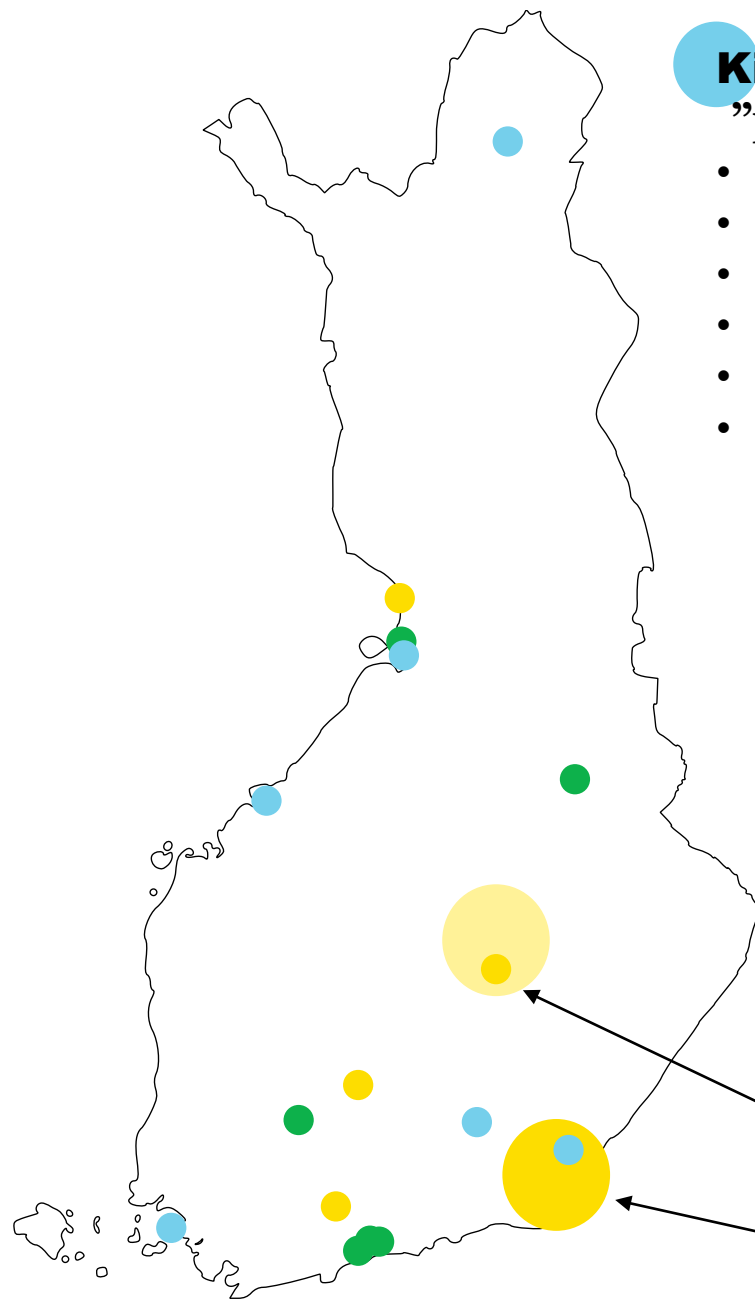
● En osaa sanoa

● Ei kovinkaan paljon

● Ei lainkaan

SITRA

3. Miten osallisuutta voi edistää kokeilemalla?

Kirjastoista kansanvallan foorumeita ”pilottikirjastot”

- Oulu
- Turku
- Pietarsaari
- Imatra
- Inari
- Mäntyharju

”Hankkeessa kokeillaan kirjastoja uudenaikaisina kansanvallan foorumeita.”

Demokratiakokeilut 2020

- Kuhmo
- Tampere
- Tuusula
- Helsinki
- Järvenpää
- Oulu

”Kokeiluissa tavoitellaan demokratiaa vahvistavia innovatiivisia yhteishankkeita, joilla edistetään demokraattista osallisuutta, osallistumista ja vuoropuhelua.”

Robottipuhelut kunnissa

- Riihimäki
- Kuhmoinen
- Ii
- Suonenjoki + kumppanikunnat
Keitele, Rautalammi, Pielavesi, Tervo ja Vesanto
- Eksote

”Tavoitteena on löytää uusia keinoja tunnistaa kuntalaisten palveluiden tarve ja näkemykset kotikuntansa kehityskohteista.”

DEMOKRATIAKOEILUT 2020

Demokratiakokeilut 2020 -hankkeella tavoitellaan demokratiaa vahvistavia innovatiivisia yhteishankkeita, joilla edistetään demokraattista osallisuutta, osallistumista ja vuoropuhelua.

Demokratiakokeilut 2020 –hankkeeseen valitut ideat

1

Kuhmon kaupunki: *Draamallinen kansalaisraati*

2

Järvenpään kaupunki: *Toimi politiikan näyttämöllä – demokratiakasvatusta päätöksentekoon eläytyen*

3

Helsingin kaupunki: *Venäjänkielisen väestön äänen vahvistaminen kaupungin palveluiden kehittämisessä ja päätöksenteossa*

4

Tampereen kaupunki ja Tuusulan kunta:
Joukko- ja hybridirahoituksella uusia osallistumisen muotoja

5

Oulun kaupunki: *Nuorten politiikkakoulu*

KIRJASTOISTA KANSANVALLAN FOORUMEITA

Hankkeen taustaa

- **Hallitusohjelmassa 2019** korostetaan demokratian ja osallisuuden edistämistä mm. seuraavasti:
 - Hallitus tukee sananvapautta ja demokratian toimivuutta vahvistamalla kansalaisten tasavertaisia mahdollisuuksia saada luotettavaa tietoa ja sivistää itseään.
 - Vahvistetaan osallistumisoikeuksien ja aktiivisen osallistumisen toteutumista.
 - Hallitus turvaa osallisuuden ja monimuotoisen kansalaistoiminnan edellytykset valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti.

Mitkä kirjastot mukana?

Kokeilukonseptin valmistelussa mukana olevat kirjastot

- Kaksi isoa

- Oulu (asukasluku 200 000)
- Turku (asukasluku 200 000, kaksikielinen)

- Kaksi keskikokoista

- Pietarsaari (asukasluku 19 000, kaksikielinen)
- Imatra (asukasluku 26 000)

- Kaksi pientä

- Inari (asukasluku 7 000, nelikielinen)
- Mäntyharju (asukasluku 6 000)

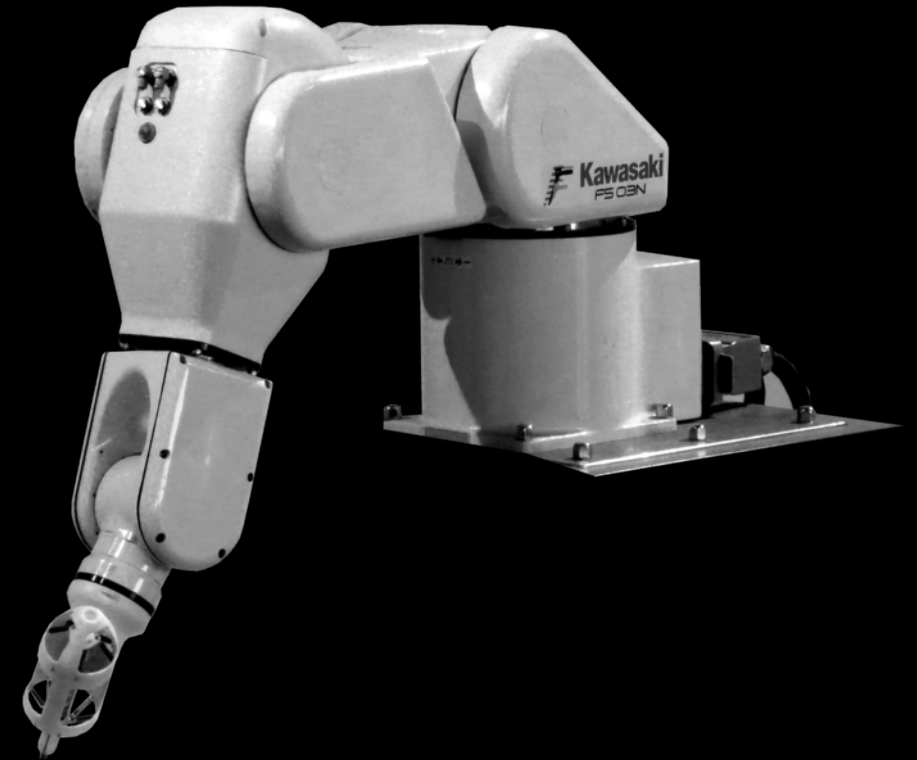
Voiko robotti auttaa kuntaa kuulemaan asukkaitaan?

*Kunnanjohtaja
terve. Jeesaisiks?*

Robottipuhelut koronakriisissä

- Sitra rahoitti ja koordinoi kolmen kunnan kanssa tehtäviä robottipuhelukokeiluja. (Kuhmoinen, Loviisa ja Riihimäki)
- Kuhmoisissa ja Riihimäellä kohderyhmänä kaikki kuntien asukkaat ja Loviisassa 18-29-vuotiaat nuoret.
- Loviisassa toteutettiin kaksikielinen kokeilu
- Koronakriisissä antaa kunnalle työkalun siirtyä ns. kovista rajoitustoimista huolenpidolliseen toimintaan

Robottipuheluiden avulla kohti uusia osallistumisen muotoja

- Suunnitteilla on kokeilu siitä miten robottipuheluilla voidaan luoda uusia tapoja edistää demokratiaa
- Yhdistetään avoimet vastaukset robottipuheluista tekoälyyn / tekstianalyysiohjelmaan
- Uusi demokratian käyttöliittymä
- Kaikki saadaan mukaan, myös ns. hiljaiset äänet
- Ei edellytä kuntalaisen aktiivisuutta vaan kunta on aktiivinen osapuoli
- Uusi tapa tuoda ihmisten mielipiteitä päätöksentekoon
- Tuloksia saadaan kevättalven aikana

Demokratian ja osallisuuden kehittäminen edellyttää toimenpiteitä muutoksen eri tasoilla

1. Miten käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa?

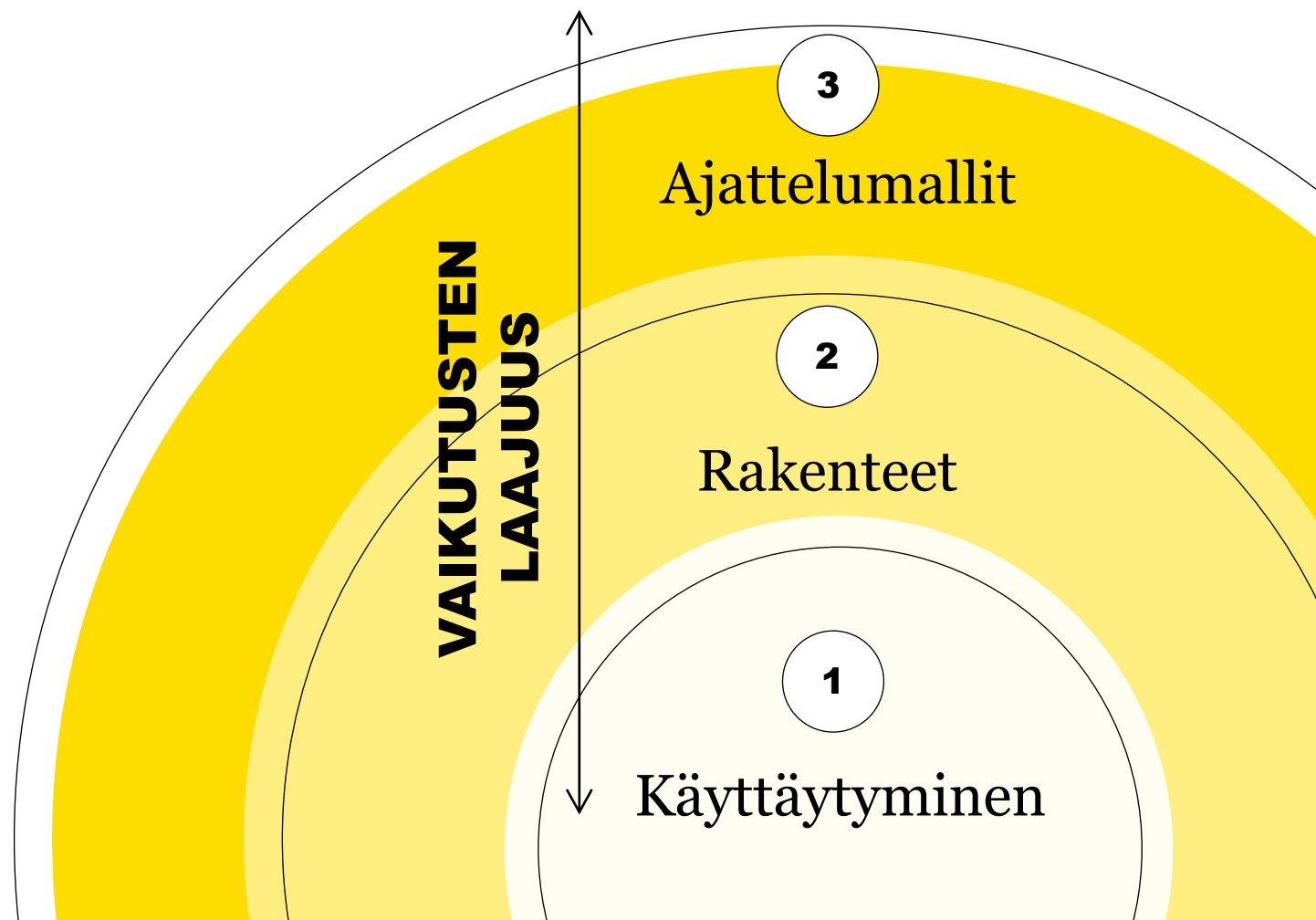
- Pelisääntöjen vahvistaminen (Erätauko), uudet osallistumisen paikat ja tavat

2. Mitä voidaan tehdä rakenteille?

- Datatalouden pelisäännöt, resurssien turvaaminen demokratian kehittämiseksi alueellisesti, paikallisesti ja kansallisesti

3. Miten arvojen ja ajatusmalliemme tulisi muuttua?

- Miten ymmärrämme ihanteellisen demokratian?

Loppumainos:

**Mediavälitteinen
yhteiskunnallinen
vaikuttaminen –
murros ja tulevaisuus**

Selvitys julki 27.1.2021 klo 14
www.sitra.fi

**HYVÄÄ
HUOMISTA,
SUOMI!**

